

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradsko štev. 19/1. — Dopolni se ne vrata. — Štampa pri tiskarni uradu v Ljubljani. — Telefonska številka 552. — In tudi se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 28. junija 1921.

STEV. 63.

Udeležniki „Ljubljanskega velikega semnja!“

Čitajte natanko prilogo »Ljubljanskega velikega semnja«, ker vsebuje za vas važna obvestila.

Predpis za pobiranje davka na poslovni promet.

V predhodnjih štev. t. m. smo razpravljali o načrtu novega zakona o davku na poslovni promet, ki ima iziti obenem z letošnjim finančnim zakonom. Medtem pa poslovni davek za leto 1920-21 še ni bil razpisan in ga bodo šele sedaj davčni uradi naknadno predpisali in sicer po sledečih načelih in načinu, nakar posebno opozarjamo vse naše interese:

Na podlagi člena 127 a do n začasnega finančnega zakona za leto 1920-21 (Uradni list št. 436 za l. 1920) in pravilnika o pobiranju davka na poslovni promet (Uradni list št. 32 iz leta 1921) bodo davčna oblastva v najkrajšem času izvršila za predpis in plačilo navedenega davka potrebno poslovanje, v kolikor zadeva

1. trgovske in
2. industrijske obrate ter
3. denarne zavode.

Ad 1. Trgovski obrati, ki jih navaja člen 17 a pravilnika, so zavezani davku na poslovni promet v izmeri še enkratne pridobitine za l. 1921 z državnimi pribitki vred. Ta se bo izirjala v dveh enakih obrokih, ki dospeta v plačilo dne 1. avgusta in 1. novembra t. l.

Davčni zavezanci bodo o predpisu obveščeni s pošto položnico, katero jim bo doposlal davčni urad. Na teh položnicah bo na sprednji strani izkazan prvi obrok, ki zapade v plačilo 1. avgusta t. l., na drugi strani bo pa označen celotni predpis davka na poslovni promet s pristavkom, da se more davčni zavezanec pritožiti proti predpisu davka na poslovni promet tekom 15 dni pri pristojnem davčnem oblastvu. Ako bi tekom 4 tednov po prejemu položnice ne bil poravnán na položnici izkazani znesek, ga bo davčni urad iztirjal prisilnim potom.

Za pritožbe proti predpisu davka na poslovni promet, katere bi davčni zavezanci vložili na podlagi za prvi obrok doposlanih jim poštinih položnic, velja v splošnem člen 127 m začasnega finančnega zakona z omejitvijo, da se v teh pritožbah, ne more izpodbijati predpis pridobitine državnih pribitkov, ampak le dolžnost plačevati davek na poslovni promet po čl. 17 a pravilnika, ali porazdelitev davčnega zneska, ako je del obrata po čl. 4 pravilnika oproščen davka na poslovni promet, odnosno, če se plačuje od dela obrata davek na drug način, predviden v čl. 17 pravilnika.

Pritožbe nimajo glede plačila predpisanega davka nikake odločilne moči.

Ad 2. Industrijski obrati in tvorniška podjetja so po členu 19 pravilnika zavezani voditi posebno knjigo o prodajah blaga, v katero vsak dan zapisujejo svoje skupno izkupilo, oziroma skupno vrednost prodanega blaga. Za vsote nad 10.000 dinarjev je označiti tudi kupčevo ime.

To knjigo morajo v petih dneh po preteku vsakega četrtletja (za prvo četrtletje se šteje čas od 25. septembra do 31. decembra 1920) predlo-

žiti davčnemu uradu, kateremu morajo obenem odpredati 1 odstotni davek od prodanih proizvodov in mu izročiti točen prepis knjige o prodajah za dotično četrtletje.

One obrate, kateri te dolžnosti dosedaj še niso izpolnili, bo davčno oblastvo pozvalo, čim poteče tekoče četrtletje, da predlože knjigo in prepis ter odpredajo davek tekom 14 dni za ves čas, za kateri še niso zadostili zakoniti dolžnosti.

Obrati, ki bi dobili tak poziv, pa se ne smatrajo za industrijske obrate ali tvorniška podjetja, imajo pravico vložiti proti prizivu v roku 14 dni predložbo, na katero jim bo davčno oblastvo, ako bo smatralo, da je ugovor neopravičen izdalo formalen odlok in utemeljilo poziv. Proti takemu pozivu bo dopustna pritožba tekom 15 dni na generalno direkcijo neposrednih davkov potom pristojnega davčnega oblastva.

Davčnim zavezancem, ki se pozivu ne bi odzvali v določenem roku, bo davčno oblastvo brez nadaljnjega opomina naložilo po čl. 127 i začasnega finančnega zakona primerno globo, obenem pa na podlagi uradnih pripomočkov ocenilo vsoto prodanega blaga in jim predpisalo v plačilo odpadajoči davek.

Taki davčni zavezanci imajo pravico pritožbe, tako glede kazni, kakor glede morebitne nepravilne uradne ocene tekom 15 dni na generalno direkcijo neposrednih davkov.

Ad 3. Denarni zavodi in delniške družbe plačajo za denarne posle iz naslova davka na poslovni promet 2 odstotka od kosmatega dohodka denarnih poslov, izkazanega v letni potrjeni bilanci in sicer najkasneje v enem mesecu po letnem običnem zboru. Za leto 1920 se pobira ta davek le na polovico kosmatega dohodka,

izkazanega v bilanci za leto 1919, za leto 1921 pa do nadaljnjega ukrepa na polovico kosmatega dohodka iz denarnih poslov v letu 1920.

Kosmati dohodek se ugotovi po računu izgube in dobička, če se upošteva donos na pr. hipotečnih, založnih, meničnih in drugih obresti na eni strani, na drugi strani pa izplačane obresti hranilnih vlog, hranilnikov itd., ako ne izkazujejo že med dohodki le razlike med temi zneski kot presežek obresti iz vseh denarnih poslov. Razven obresti se prštevali h kosmatim dohodkom pri bankah tudi iznosi bančnih in drugih denarnih poslov, ne upoštevajo se pa režijski stroški in event. kurzne izgube, ki jih vsebujejo računi o izgubi in dobičku.

Denarne zavode in delniške družbe, ki dosedaj še niso odpredale davka za l. 1920 in 1921 dasiravno se je vršil letni občni zbor že pred več kot enim mesecem, bodo davčna oblastva pozvala h plačilu v roku 14 dni s pristavkom, da naj povodom plačila izroče davčnemu uradu prepis računa izgube in dobička v dveh izvodih in odpredajo davek v zgoraj označenem iznosu, kakor rentnino, pobrano potom odbitka.

Ako se denarni zavodi in delniške družbe temu pozivu ne bi odzvali, ako bi ne odpredale davka od vsega kosmatega dohodka denarnih poslov, bodo določila davčna oblastva odpadajoči davek na podlagi uradnih pripomočkov s plačilnim pozivom, kakor pri rentnini.

Če davčni zavezanci ne izpolnijo določil začasnega finančnega zakona za leto 1920-21, ki zadevajo davek na poslovni promet, se kaznujejo po členu 127 i tega zakona z globami v znesku od 100 dinarjev dalje. Zato se davčnim zavezancem v njihovo korist priporoča, da vestno in točno

Predsednik »Uprave za zaščito industrijske svojine« dr. Janko Šuman:

Zaščita industrijske lastnine.

(Nadaljevanje.)

S tem je rečeno, da se samo ona pravica, ki se velja, ko stopa uredba v veljavo, more dalje zaščititi v naši državi. Pravica, katera je v trenutku razpada monarhije veljala, ali je med tem prenehala n. pr. iz vzroka, ker je 15 letna doba trajanja patenta pretekla ali ker se letna pristojbina ni plačevala, se ne more prenesti odnosno zaščititi od uprave z izjemo onih slučajev, ki se je v njih v smislu člena 258 in sl. mirovne pogodbe St. Germainse pravica obnovila.

Ravno tako preneha veljavnost industrijske pravice, če se prijava ni izvršila v zgoraj navedenem roku. — Dan, po katerem se ta rok računa, se bode svoječasnó določil s posebno naredbo, katera bode pri tem upoštevala roke mirovni pogodbe, posebno pogodbe z Ogrsko, katera še ni ratificirana.

Naša država seveda mora veljavo pravice industrijske lastnine priznati samo na onem svojem ozemlju, kjer je dosedaj veljala. S tem, da se je pridobil patent n. pr. na Dunaju, ima lastnik patenta samo pravico na zaščito v Sloveniji, Dalmaciji in Bosni ter Hercegovini, nima pa pravice na ozemlju v Srbiji, na Hrvaškem ali v

drugih delih naše kraljevine. Predvideno je pa, da se ta pravica more raztegniti tudi na druge dele naše države. V tem oziru določa § 162 dalje.

»Na izrečno zahtevo prijavitelja more uprava raztegniti veljavnost njegove pravice na celi teritorij kraljevine za ostalo dobo trajanja«.

Očividno je, da se bodo poslužili te ugodnosti interesi v največji meri. Prepuščeno je upravi, ali ugodí prošnji za razširjenje veljavnosti pravice industrijske lastnine ali ne. To je odvisno od vsakokratne industrijske politike.

Prijava pravice industrijske svojine se mora vložiti pismeno pri upravi. Prijave vzorcev in znamk, ki so se dosedaj vlagale pri trgovskih in obrtnih zbornicah, morajo se torej u bodčnosti vlagati pri upravi.

Pri upravi prijavljene pravice industrijske lastnine trajajo samo za dobo, ki je predvidena v uredbi za dotično pravico, za patent torej skupaj 15 let, za vzorec ali model 10 let in se v to dobo trajanja uračuna doba, ki je že potekla na podlagi prijave po prej veljavnih zakonih.

V uredbi je dalje določeno, kako se prijave vršijo.

I. Patenti.

Prijavitelj predloži upravi pismeno prošnjo za zaščito svojega pri patentnem uradu na Dunaju ali v Budimpešti danega patenta. Pri tem ve-

ljuje smiselno predpisi §§ 85 do 87 uredbe. V prošnji se mora posebno navesti: ime in priimek, poklic in mesto prebivanja prijavitelja, v slučaju, da prošnjo preda zastopnik, isti podatki za njega; predlog, da se patent, ki se mora natančno označiti s številko in potrebnimi podatki njegovega postanka, prenese v patentni register uprave; izjava, da se prijavitelj obveže plačati vse stroške tiska, ki upravi narastejo za objave, predvidene v uredbi.

Prošnji je treba priložiti sledeče priloge: uradno overovljen izveček dotičnega patentnega registra, dva izvoda tiskanih patentnih spisov ali dva uradno overovljena prepisa patentnih spisov in uradni prepis onih listin, ki so se na njih podlagi izvršili morebitni prenos in drugi upisi v patentni register.

S prošnjo se predloži tudi pooblastilo zastopnika, dalje se na njo naloži pristojbina 50 din. in letna pristojbina za ono leto, ki odgovarja tekočemu letu trajanja patenta. Konečno pristojbina 5 din. za rešitev vloge. Letna pristojbina se seveda plača v znesku, navedenem v uredbi (§ 155). Na primer: Prenese se 1. januarja 1921 bivši avstrijski patent, ki velja zanj kot dan dospelosti letne pristojbine 1. oktober, ker se je ta patent objavil 1. oktobra 1914 na Dunaju. Dne 1. januarja 1921 je ta patent v 7. letu svojega trajanja, plača

se torej pri nas pristojbina za 7. leto to je 200 din.

Patenti, ki se na ta način prenesajo v našo državo trajajo, če se plačajo dospelé letne pristojbine, najdalje 15 let in njih trajanje se računa od dne, ki je po avstrijskem, odnosno ogrskem patentnem zakonu bil merodajen za začetek trajanja patenta. To je po avstrijskem zakonu dan objave prijavljenega patenta v patentnem listu, po ogrskem patentnem zakonu dan prejema patentne prijave pri patentnem uradu v Budimpešti.

»Patenti, ki so dosedaj veljali samo v posameznih delih kraljevine in se sedaj razširijo na celo kraljevino, ne morejo kršiti pridobljenih pravic drugih oseb v onih pokrajinah, kjer dosedaj niso veljali.«

En primer bode to določilo § 162 pojasnil. Ljubljancu se je pri dunajskem patentnem uradu dal patent za neko gospodarsko orodje. Na podlagi prijave v smislu § 162 uredbe se je na izrečno prijaviteljevo zahtevo veljavnost patentne pravice razširila na celo ozemlje kraljevine. V Srbiji dosedaj ni bilo nobene zaščite izumov, vsak Srb je torej lahko uporabljal predmet v drugi državi zaščitenega patenta. Ako je torej kak tovarnar v Beogradu izdeloval isto gospodarsko orodje pred prijavo patenta pri upravi, ima pravico tudi nadalje uporabljati isti predmet patenta, ne da bi mu lastnik patenta mogel to zabraniti.

2. Na mestno občino ljubljansko, da vsaj deloma prepusti sedanje prostore inšpektoratu, da se ne da povoda za njegovo premestitev iz Ljubljane.

3. Na poverjenišтво za socialno skrb, da nemudoma preskrbi potrebne prostore za nastanitev onih oddel-

kov inšpektorata, kateri bi se morali na vsak način umakniti iz sedanjih prostorov.

To torej resolucija občnega zbora lesnega odseka, katera se je odposlala na resoluciji imenovana mesta. V resoluciji se zahteva popolna neodvisnost tukajšnjega inšpektorata od ravnateljstva državnih železnic v Zagrebu. To stališče mora vsakdo odobravati. Našemu trgovstvu ne more nihče očitati separatizma in je do tega sklepa vodila lesne trgovce edinole gospodarska potreba. Ne sme pa ostati samo pri nastopu lesnega odseka. Za to vprašanje se mora pravočasno pričeti zanimati vsa javnost, predvsem pa trgovstvo. Mnenja smo, da morajo vse trgovske korporacije, predvsem Zveza gremijev zavzeti svoje stališče napram opisani nakani. Le pravočasnemu in združenemu nastopu se bo posrečilo, da se premestitev ali ukinitve inšpektorata ne izvrši. Na javnosti je sedaj ležeče, da ne bo zopet novega neljubega presenečenja in upamo, da naš pravočasni apel ne bo zastoj.

K današnji priligi:

Radiša.

Hrvatski Radiša priredi meseca julija v Zagrebu razstavo vajeniških del. Izložba se otvori 3. julija. Ravnateljstvo je pripravljeno, za slovenske vajence in vajenke rezervirati poseben razstaveni prostor, ako se prijavi zadostno število. Upravičeno je upanje, da bo prijava častna in da se pri glase tudi ženske vajenke, ako bodo mojstri akcijo primerno podpirali. Za prijave je že skrajen čas. Zato se pozivlje vse slovensko obrtniško vajenstvo, da pošlje svoje priglaske na naslov g. Miloša Hohnjeca, kiparja v Celju.

Prepričani smo, da ne bo dolgo, ko bomo tudi v Sloveniji lahko začeli z enakim plodonosnim delom, kakor ga zaznamuje Hrvatski Radiša v Zagrebu. Zato na delo, da nas čaš ne prehitijo!

Izvoz in uvoz.

Klanje in izvažanje mlade živali. Na podstavi brzojavnega obvestila ministrstva za kmetijstvo in vode z dne 18. junija 1921., je ministrski svet razveljavil naredbo osrednje vlade, s katero je bilo prepovedano klati in izvažati mlade živali ter odločil, da je v bodoče živino klati in izvažati po predpisih, ki so bili glede tega prej v veljavi ali ki se izdajo v bodoče.

Angleški izvoz v Rusijo. Odkar je podpisana angleško-ruska trgovska pogodba, je Anglija izvozila za 512.000 funtov šterlingov blaga v Rusijo, za 347.000 funtov šterlingov pa v Estonijo. Ni dvoma, da je tudi zadnje blago sprejela sovjetska republika.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Izpiski iz knjig o tekočih računih niso dokaz, da je bilo blago kupljeno, preden je stopila v veljavo uredba o plačevanju 50 % za blago nemškega izvora. Na pojavljeno vprašanje, ali se smejo tudi izpiski iz knjig o tekočih računih smatrati za dokaz, da je bilo blago, ki se izvažajo iz Nemčije v našo kraljevino, plačano, preden je bila izdana uredba o plačevanju za blago nemškega izvora, pojasnjuje generalna direkcija carin sporazumno z generalnim inšpektoratom carinarnicam, da se taki izpiski ne smejo sprejemati za dokaz, ker se razen s poverjenim izpiskom iz knjig in fakture samo s potrdilom generalnega inšpektorata ali pooblaščenega denarnega zavoda, ki je devizo pravilno prodal, dokazuje resničnost, da je uvoznik plačal blago nemškega izvora, preden je stopila v veljavo uredba o plačevanju za blago, ki se uvažajo iz Nemčije.

Znižane cene za žveplenokisli amonijak na Češkem. Da bi mogle razpečati velike zaloge žveplenokislega amonijaka, so češke tvornice umetnega gnojila znižale cene navedenemu predmetu in sicer za 180 č. K po 100 kg. Znižane cene pa bodo veljale le tako dolgo, dokler nakopičene zaloge ne poidejo.

Velikanske zaloge lesa na Madžarskem. Na Madžarskem se cenijo nakopičene zaloge lesa na 1—2 milijardi kron.

Čehoslovaški sladkor v Ameriki. Veliko senzacijo je vzbudila na vseh tržiščih vest, da je kupila newyorška rafinerija »Federal« 3300 ton češkega sladkorja v kockah po 4.15 čs po funtu fob. Hamburg, ki pa je dospel v Ameriko ravno, ko je bilo padanje cen v polnem teku ter se radi tega ni mogel prodati.

Svetovni bombažni kongres. — V Manchesteru se vrši že nekaj dni svetovni bombažni kongres. Ker so producenti radi prenižkih cen le slabo dovažali surovi bombaž, bodo industrijalci prisiljeni dosedanjo ceno 12 cent. po funtu zvišati.

Industrija.

Naredba o uničevanju industrijskih podjetij razveljavljena. Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 4. avgusta 1919., št. 647 Ur. L., o uničevanju industrijskih podjetij se razveljavlja. (Ur. L. 69).

Likvidacija in prodaja opekarne v Križevcih pri Ljutomeru. Opekarna v Križevcih d. z. o. z. pri Ljutomeru, ki izdeluje letno do 6 milijonov komadov raznega blaga, ima lastno elektrarno, s katero osvetljuje podjetje in tri sosedne občine, likvidira in prodaja celo svoje podjetje.

Kranjske tvornice železnih, ključavničarskih in kovinskih predmetov. Dne 20. t. m. se je konstituirala v Zagrebu delniška družba pod navedenim naslovom. Nova družba prevzame današnjo tovarno železnih, ključavničarskih in kovinskih predmetov v Kamniku pri Ljubljani od sedanjega lastnika »Hrvatske delniške družbe za trgovino z železom« v Zagrebu. Ta tvornica je bila takoj po preobratu nacionalizirana in najmodernejše preurejena ter je največje podjetje te vrste v naši državi, ki s svojimi izdelki ne oskrbuje le celo našo kraljevino, marveč tudi izvažajo v Italijo in Rumunijo. Delavcev zaposluje ca 400.

Denarstvo.

Sprejemanje hipotekarnih zastavnice in komunalnih zadolžnic »Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke. Minister za finance je odredil z odločbo J. br. 530 z dne 23. februarja 1921., da se smejo hipotekarne zastavnice in komunalne zadolžnice Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke, glaseče se na kronsko, kronsko-dinarsko ali dinarsko vrednost, sprejemati na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, ki je prešlo v sestav kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, pri javnih uradih za jamstvo (garancijo), za polog sirotinskega denarja in kot glavnica ustanov in zavodov, kakor tudi vseh javno-pravnih oseb in korporacij.

Stavka v čehoslovaških bankah. Dne 23. t. m. je izbruhnila generalna stavka bančnih uradnikov na Čehoslovaškem. Razen finančnega ministrstva in dveh državnih bank ne posluje nobeden denarni zavod. Bančni uradniki zahtevajo službeno pragmatiko.

Belgijski kapital sondira na Poljskem. Belgijski kapitalisti in nekaj belg. podjetij sondirajo na Poljskem razmere glede placiranja kapitala. V glavnem pridejo v poštev gradba železnic in tramvajev ter organizacija metalurgične industrije.

Amerika je proti plačevanju vojne odškodnine v dolarjih. Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada pri reparacijski komisiji potrebno ukrenila, da se Nemčiji odtegne dovoljenje plačevanja vojne odškodnine s čeki na dolarje, ker se je opazilo, da to deluje na ameriško trgovino in na tečaj dolarja.

Carina.

Znižanje izvozne carine na cikorijske, kalijev cianid in lesno oglje v Čehoslovaški. S 15. marcem je bila v Čehoslovaški znižana izvozna carina na cikorijske in cikorijske moko na pol odstotka fakturirane vrednosti, s 13. t. m. za kalijev cianid od 2 na pol odstotka fakturirane vrednosti, na leseno oglje pa od 400 na 100 č. K po 10.000 kg.

Promet.

Balkanski uzorkarski vlak. Na željo čehoslovaške vlade bo odpotoval balkanski vzorkarski vlak šele po poteku jesenskega prašnega semnja okoli 15. sept.

Promet na progi Prijedor-Sanica ustavljen. Radi povodnji je ustavljen promet na progi Prijedor-Sanica za 20 dni.

Vidiranje potnih listov čehoslovaškim državljanom. Čehoslovaškim državljanom, ki imajo svoje stalno bivališče v naši državi, se potni list lahko vidira tudi za povratek v našo državo.

Telefonska centrala v Višnjagori. Poštno in brzojavno ravnateljstvo za Slovenijo naznanja, da se je dne 16. junija t. l. pri poštnem in brzojavnem uradu Višnjagora otvorila telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

Kmetijstvo.

Razstava vin v Osijeku. Kakor smo že poročali, bo za časa sokolskega zleta v Osijeku prirejena razstava vin, katere se bodo udeležile požeska, vitrovička in sremska županija. Na razstavi se bodo vršila tudi strokovna predavanja.

Iz naših organizacij.

Gremiju trgovcev v Ljubljani dolgujejo nekateri njegovi člani se znatne prispevke na članarini in dokladah za leto 1919, 1920 in 1921. Vse te zaostanke mora iztirjati gremij v smislu pravil in obrtnega reda upravnim potom, to je po mestnemu magistratu. Ta pa sme po naredbi centralne vlade pobirati od vsakega opomina 4 vin., od izvršitve 4 vinarje in od prodaje 2 vinarja od kroge. Ker je gremij zaostanke za leto 1919 oddal magistratu v iztirjanje, za l. 1920 in 1921 bo pa to storil tekom tega tedna, pozivlje gremij vse svoje člane, da svoje zaostanke takoj poravnajo v gremijski pisarni, Gradišče 17, I. nadstr., da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« priredi v nedeljo, dne 10. julija t. l. poučen izlet v Falo in Ruše pri Mariboru in nazaj. Izletniki se odpeljejo v dveh skupinah in sicer v soboto, dne 9. julija ob 17. uri 35 min. in 23. uri 55 min. Med potjo se pridružijo v Celju izletniki celjskega trgovskega društva. Oni, ki se odpeljejo iz Ljubljane z večernim vlakom, prenoče v Mariboru. — Druga skupina dospe v Maribor v nedeljo, dne 10. julija ob 4. uri 44 min. Nato se odpeljejo vsi skupaj ob 5. uri v Sv. Lovrenc (ena postaja nad Falo), od tam peš po prekrasni Dravski dolini k Dev. M. v Puščavi ter čez hrib v Falo (1 uro). Ob 8. uri zjutraj si ogledajo izletniki v Fali električno centralo ter se odpeljejo ob 11. uri 59 minut v Ruše. Tamkaj si ogledajo tovarno za dušik. V Rušah bode tudi kosilo. Iz Ruš se odpeljejo izletniki ob 20. uri 19 min. v Maribor in od tam v Ljubljano. Dotičniki, ki se nameravajo odpeljati že ob 16. uri 50 min. iz Maribora, bodo imeli v Rušah voz na razpolago. Ravnateljstvo Južne železnice je dovolilo društvu za ta izlet polovično vožnjo. Vožnja stane za osebo tretji razred tja in nazaj 25 dinarjev. Gg. člane in prijatelje društva opozarjamo na ta poučen izlet in jih vabimo, da ne zamude ugodne prilike ogledati si ta svetovnoznana podjetja. Dotični, ki se nameravajo izleta udeležiti, naj svojo udeležbo čimprej prijavijo. — Prijave sprejema društvo »Merkur«. Denar je vpsolati naprej. Društvena pisarna. Ljubljana, Gradišče št. 17, I. nadstr.

Tržna poročila.

Živina.

Maribor 17. junija. Prignalo se je 248 prešičev in 4 koze. Cene: Plemenske svinje 1 kg žive teže od 24—26 K, polpitane svinje 26 K, mladi prašiči 6—10 tednov stari komad 240—360 K, 3—6 mesecev stari komad 380—700 K. Za polpitane prašiče so mesarji obetali po 20—24 K za kg žive teže. Kupčija je bila zelo živahna.

Poljski pridelki.

Gajdobra (Bačka) 15.—20. maja. — Pšenica 1020—1040 K, koruza 415—420 K, ječmen 520 K. Povpraševanje po ovsu je še vedno živahno, plačuje se po 450—460 K. Moka 00 K 15.40, druge vrste moka po 1 K ceneje. Beli fižol se prodaja po K 4.80.

Kavčuk.

Cene kavčuku so na Angleškem in v nekaterih drugih državah s krepko valutno tako padle, da so danes nižje kot pred vojno, med tem, ko so v državah s slabo valuto višje kot pred vojno. Sledeče številke naj pokažejo razmerje med cenami: 1. januarja 1914. 2.3 šil., 5.05 mark; 1. februarja 1920. 2.9¹/₂ šil., 99.10 mark; 1. junija 1921. 0.9 šil., 20.50 mark.

Na prodaj je **grascina**

na Dolenjskem ob železnici v lepem trgu Njiv, travnikov in gozdov je 8 oralo. Poizve se natančneje v »Dobrodelni pisarni«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

„Triglav“ sladna kava, kavine konserve s sladkorjem, kavine konserve brez sladkorja in marmelade nudi po najnižji dnevni ceni in v vsaki množini **Delniška družba „TRIGLAV“** tovarna hranil v Šmarci pri Kamniku. Kupuje tudi tozadevne surovine.

Laneno prejo

in domač sukanec izgotavlja in oddaja Mehanična vrvarna, terilnica in predilnica

Anton Šinkovec
Kranj—Grosuplje.

Cenjena naročila na tovarno v Grosuplju.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48—4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Tovarna pletenin in tkanin
JOSIP KUNC & KOMP.
Ljubljana, Poljanski nasip 40

izgotavlja po primernih cenah in najnovejših vzorcih berlinske rute (volnene) rašel-rute, ženske naglavne šale, razne rute (Cachnez), svilene modne kravate (za gospode in dame), svilene modne šale (za gospode in dame), angleške športne šale (za gospode in dame). Cenjenim odjemalcem in zastopnikom svetujemo, da nam po možnosti sporoče celotno potrebo in to radi tega, ker se na eni strani cene surovinam vedno dvigajo, na drugi strani pa naknadnih naročil ne moremo izvršiti, ker dela tovarna samo po naročilu in si ne nabavlja zalog.

Najceneje in dobro kupite

bencin

petrolej

strojno olje

tovet-mas

karbolinej

kolomaz

pri **Dravogradski rafineriji mineralnega olja**

MARIBOR.

NA DEBELO.	Veletrgovina z železnino Pinter in Lenard, Maribor	NA DEBELO.
------------	--	------------

Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!

Gazela milo

je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.

Milarna in svečarna
d. d. v Ljubljani.

Tovarna olja in firneža

Zabret & Ko.

Britof pri Kranju (Slov.).

Skladišče: Beograd, Novi Sad.

NAJCENEJE.

Proizvaja jedilno laneno olje,
tehnično laneno olje, prima
laneni firnež, lanene tropine
in druge vrste oljnih izdelkov.

Brzjavlj: ZABRET, KRANJ.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana.

D. z o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, finl.

PALE FLATTING

VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING

VARNISH UNIVERSE

Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH SPRF.

Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VARNISH.

Lak za kočijske stalke,

najfinejši.

Priznane najboljša in
zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavec (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karbolneje,
steklarski in mizarski
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarski čopiči,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERAKL“.

Lak za pode.

„MERAKL“.

Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.

Emajlni lak.

„MERAKL“.

Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK

VARNISH.

Lak za gvozdje, Japan.

FINE JAPAN BLACK

VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VARNISH

Japon. lak s sikativom.

ISOLATING BLACK

VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE.

Emajl beli.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Emajl moder, rdeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VARNISH WHITE.

Emajl beli, izredno finl.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Sladkor

kocke v zabojih po 50 kg,
kristal v vrečah po 100 kg
na vagone kakor tudi v manj-
ših množinah iz skladišča v
Mariboru
po najnižjih dnevnih cenah

Družba Mayer

Maribor.

Zaloga
pohištva

Karol Preis

Maribor

Slomškov trg 6

Na debelo.

Eksport.

Na drobno.

Ceniki brezplačno
in poštnine prosto.

Izdelovanje
žičnih vložkov
za postelje.

Veletrgovina z drobnino, galanterijo in ple-
teninami (trikotaza)

Gašpari in Faninger

Maribor

Aleksandrova cesta 48. : Samo na debelo.

Toman & Reich, Maribor,

Gospodsk. ulica št. 38.

Telefon Interurb. 389.

nudi v nakup najboljše nemški proizvod:

POSTEKLIN PAPIR (Glaspapier, Flintpapier), ŠMIRKOV
PAPIR (Schmirgelpapir), ŠMIRKOVO PLATNO (Schmirgel-
leinen), vsakovrstno BRUSILNO PLATNO (Schleiftücher),
posuto s steklom ali šmirkom za trgovino in industrijo.
Zahtevajte cenike!

Samo na debelo!

Samo na debelo!

ODPREMNO PODJETJE STEVO TONČIČ : MARIBOR

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

OG. TRGOVCI

Pošne pakete iz inozemstva dobite v 8 dneh zara-
rinjene na odrejeno mesto, ako iste oddaste na naslov

STEVO TONČIČ : MARIBOR

(Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe
carinske odredbe. — Tozadevne informacije brez-
plačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna.
Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosi

s posebnim spoštovanjem

STEVO TONČIČ : MARIBOR

Telefon 230 in 330. — Brzjavlj: Tonspedit.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 K. -- Rezervni zaklad 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

Ljubljanski Veliki Semenji

Ljubljana, dne 28. junija 1921.

Učešće na Ljubljanskem velikom sajmu.

Prostorije, kojima raspolaže sajamski ured, već su domala sve iznajmljene. Osobito posljednjih dana prijavilo se toliko učesnika, da je povoljni uspjeh priredbe zasiguran. Premda je prijavni rok, koji je bio za učesnike iz Slovenije produljen do 10. o. m., za izlagače iz drugih pokrajina Jugoslavije pak određen do 15. o. m., već prošao, prima sajamski ured prijavnice ipak još do 25. o. m., i to zato, jer ima još puno tvrtka, koje su javile, da će učestvovati, nijesu ali mogle da iz ovog ili onog uzroka šaljū prijavnicu u određeno doba.

Tko treba kojihgod informacija, neka se obrati na sajamski ured u Ljubljani, Turjaški trg 6-II.

Dodijeljenje prostorija.

Sa strane interesenata dolaze sajamskom uredu molbe, neka bi im ovaj dodijelio „bolje“ mjesto. Treba je, da kažemo, da su sve prostorije u pokrivenim zgradama potpuno jednake, te poradi toga nijedna prostorija nije bolja ili slabija od druge. Sve su prostorije potpuno jednake. Čulo se takodjer, da bi na dodijeljenje prostorija mogla da ima utjecaj protekcija. To je posve izključeno, već radi toga, jer sajamski ured više ne raspolaže ovolikim mjestom te bi mogao da ga dijeli po svojoj volji. Osim toga biti će prijavljena roba izložena po strukama. Radi toga nije moguće, da bi protekcija ovdje igrala kojegod ulogu, jer će biti proizvodi iste struke uvršteni na jednom mjestu. Djelotvorna roba po strukama pak ima za posljedicu djelotvornost prostorija.

Dosada još nijednoj stranci nije bilo otkazano mjesto. Sajamski će ured čekati do 25. o. m., da ima sve prijave u rukama te onda započeti otkazivanjem iznajmljenih prostorija, zašto će trebati oko pet dana. Onda će se svaka prijavljena stranka obavijestiti, koja joj se prostorija dodijelila. Obavijestiti bit će priložen floris sajamskih prostorija i floris dotičnog paviljona, u kome se nalazi stranica dodijeljeno mjesto. Svaka je prostorija označena tekućim brojem, tako da svaki prijavitelj odmah zna, gdje se nalazi njemu dodijeljena prostorija. Kad dodje stranka sa svojim uzorcima na izlagalište, odmah će znati, kamo mora da se obrati i gdje da izloži svoju robu. Stranke u vlastitom se interesu upozoravaju, da ovih floris ne izgube, jer može onda da nastane smutnja, koja bi zadala sajamskom uredu samo nepotrebitu radnju.

Sniženje cijena iznajmljenih prostorija.

Sajamski red propisuje da se cijene prostorija, navedenih pod br. 1 i br. 2, prilično sniže, ako iznosi iznajmljeno mjesto više od 40 m². Sajamski ured odredio je sniženje ovih cijena ovako:

Za prostorije pod br. 1 i br. 2 u iznosu do 40 m² ne će se dozvoliti nikakvi popusti te iznosi cijena 500 odnosno 300 K za svaki kvadratni metar. Od 41 do 60 m² sniže se cijene za 20 %, dakle 400 odnosno 240 K za svaki m²; od 61 do 100 m² za 40 %, dakle pro m² 300 K odnosno 180 K; od 101 m² dalje se cijena sniži za 50 % te iznosi 250 K odnosno 150 K za svaki kvadratni metar.

Ovdje označeni popust pak ne valja za čitavu iznajmljenu ploskvu, već samo za mjesto u koliko ovo prešize 40, 60 ili 100 m².

Za bolje shvaćanje neka služi primjer, koliko stoji prostorija, navedena u sajamskom redu pod tačkom 1., ako iznosi n. pr. 200 m².

Cijena mjesta za prvih 40 m² po 500 K 20.000 K; cijena mjesta za daljnjih 20 m² po 400 K 8000 K; cijena mjesta za daljnjih 40 m² po 300 K 12.000 K; cijena mjesta za daljnjih 100 m² po 250 K 25.000 K; skupa dakle 65.000 K.

Slično određuju se cijene za prostorije navedene u sajamskom redu pod br. 2.

Naslovne pločice.

U sajamskom se redu nalazi tačka, koja veli, da će sajamski ured dobiti izlagačima naslovne pločice i zaračunati ih uz vlastitu cijenu. Ovo učiniti će se zato, da budu sve napisne pločice jednake te utisak radi vanjske jednoličnosti bolji. Kako pak bi imala različita poduzeća dulje naslove, n. pr. N. N. tvornica kandidata i šećernih produkata u X., te bi ovi natpisi radi učešća inostranaca morali biti u više jezika, sajamski je ured odredio, da opremi ove pločice svim izlagačima jednako, i to samo imenom te sjedištem izlagača i tekućim brojem. Sajamski ured izdat će sajamski katalog u više tisuća primjeraka; u ovom će katalogu biti označeni svi izlagači tekućim brojem, tačno navedenim naslovom i sjedištem, i to u više jezika. Pod dotičnim tekućim brojem svaki će posjetnik naći sve potrebite podatke o izlagaču. Tko pak želi naslovnu ploču sa punim naslovom, neka se za nju pobrine sam; po mogućnosti neka bude natpis u više jezika. Primjetiti pak moramo, da se mogu izvjesiti vlastite naslovne ploče samo u unutranjosti iznajmljenih prostorija, jer je čelo rezervirano za ploču, kojom opremi prostorije sajamski ured i koja će opširati samo ime i tekući broj.

Učesnicima preporučuje se, neka paze na to, da izloženo mjesto ne bude jednolično, jer bi to bilo u kvar cjelotnomo utisku. Radi toga neka se unutranjost prostorija iskiti zelenilom, cvijećem, reklamama, fotografijama, slikama itd.

Pogodnosti za učesnike.

Sajamski se ured postarao, da se sniže vozovne cijene na željeznicama za učesnike Ljubljanskoga velikog sajma na polovinu. Nadamo se, da će uprava željeznica toj molbi ugoditi, jer ovako postupaju željezničke uprave u svim državama, gdje se priredjuju veliki sajmovi uzoraka. Kako je naša željeznička uprava dozvolila posetiocima praškoga velesajma snižene vozovne cijene, će to tim sigurnije učiniti nama.

Sajamski je ured intervenirao takodjer kod Generalne direkcije carina u Beogradu, da se svi inostranski izlagači oproste carine. I ovdje gojimo opravdanu nadu, da će vlada našoj molbi ugoditi. Sajamski će ured u pravo doba općinstvu javiti o uspjehu svojih intervencija.

Poziv izlagačima.

Svi oni, koji su poslali prijavnice sajamskom uredu, neka se požure da će svršiti sve pripreme i u pravo vrijeme spremiti uzorke, koje su naumili da izlože. Paze neka na to, da će biti uzorci najkasnije do 10. augusta na mjestu izložbe. Isto valja i za izlagače, koji će podignuti vlastite paviljone. Pobrinu neka se, da će u pravo

vrijeme postaviti svoje zgrade, u koliko je njihove nacрте već potvrdila gradbena eksekutiva. Preostaje još samo nekoliko sedmica, pak treba da se radom požurimo.

Upozoravamo na to, da izlagači izlože samo takve uzorke svoje robe, kako ih proizvode određene za prodaju. Izlagač neka ima uvijek pred očima, da se kod velikog sajma uzoraka ne radi o izložbi, dakle o visini proizvoda, nego samo o izložbi uzoraka za prodaju određene robe. Posetioc hoće da vidi uzorke i po njima da naruči baš onakvu robu; nije mu ali stalo do toga, da vidi proizvode, kojih u običnom životu ne treba.

Udeležba na Ljubljanskem velikem sejmu.

Prostor, ki ga ima sejmski urad na razpolago, je malone popolnoma oddan. Zlasti zadnje dni so se udeležniki prijavili v taki meri, da je ugoden uspeh prireditve zagotovljen. Dasi je rok za prigrasitev, ki je bil za udeležnike iz Slovenije podaljšan do 10. t. m., za razstavnike iz ostale Jugoslavije pa določen do 15. t. m., že potekel, prejema sejmski urad prijavnice še do 25. t. m. To se je dovolilo, ker je še polno tvrdk, ki so naznanile, da se sejma udeležijo, da pa iz tega ali onega vzroka niso mogle pravočasno doposlati prijavnice. Kdor rabi kakih informacij, naj se obrne na sejmski urad v Ljubljani, Turjaški trg 6/II, kjer jih bo vsakčes prejel.

Dodelitev prostorov.

S strani raznih interesentov prihajajo Sejmskemu uradu prošnje, naj bi jim oddelili „boljši“ prostor. Priponniti je treba, da so vsi prostori v pokritih zgradbah popolnoma enaki in da zaradi tega noben prostor ni boljši ali slabši. Vsi prostori so popolnoma enaki. Pojavili so se tudi glasovi, da bi se pri razdelitvi prostorov utegnili goditi protekcija. To je popolnoma izključeno, že zaradi tega, ker Sejmski urad nima več toliko prostora na razpolago, da bi ga mogel deliti po lastni volji. Razen tega pa bo prigraseno blago razstavljeno po strokah, že zaradi tega je nemogoče, da bi se godila kaka protekcija, ker bodo proizvodi iste stroke razvrščeni na enem prostoru. Delitev blaga po strokah ima za posledico dodelitev prostorov.

Dosedaj ni bil še prostor dodeljen nobeni stranki. Sejmski urad hoče počakati do 25. t. m., da ima vse prijave v rokah. Potem prične z dodelitvijo najetih prostorov. Razdeljevanje prostorov bo trajalo približno pet dni. Nato bo vsaka stranka, ki se je prigrasila, obveščena, kateri prostor ji je bil dodeljen. Obvestilu bo priložen floris vsega sejmskega prostora in floris dotičnega paviljona, v katerem se nahaja stranki odkazani prostor. Vsak prostor je zaznamovan z tekočo številko, tako da zamore vsak prijavitelj takoj vedeti, kje se nahaja njemu dodeljeni prostor. Ko pride stranka s svojimi vzorci na razstavišče, bo takoj vedela, kam se ima obrniti in kje izložiti svoje blago. Stranke se v lastnem interesu opozarjajo, da teh florisov ne izgube, ker potem lahko nastane zmešnjava, ki povzroči sejmskemu uradu nepotrebno delo.

Znižanje cen najetih prostorov.

Sejmski red določa, da se cene prostorov, navedenih pod 1 in 2, primerno znižajo, ako meri najeti prostor

več kot 40 m². Sejmski urad je znižanje teh cen določil takole:

Za prostor pod št. 1 in št. 2 v izmeri do 40 m² se ne dovoli noben popust in znaša cena 500 oz. 300 kron za vsak kvadratni meter. Od 41 do 60 m² se cene znižajo za 20 % in znašajo torej 400, oz. 240 kron. Cena za nadaljnjih 40 m², to je od 61 do 100 kvadratnih metrov, se zniža za 40 % in znaša torej 300, oz. 180 kron, od 101 m² dalje se cena tem prostorom zniža za 50 % in znaša 250, oz. 150 kron.

Tu označen popust pa ne velja za vso najeto ploskvino, ampak le za prostor, v kolikor presega 40, 60 ali 100 m². V boljše razumevanje bodi naveden primer, koliko stane prostor, naveden v sejmskem redu pod točko 1, ako znaša n. pr. 200 m².

Cena prostora za prvih 40 m² po K 500 = 20.000 K.

Cena prostora za nadaljnjih 20 m² po K 400 = 8.000 K.

Cena prostora za nadaljnjih 40 m² po K 300 = 12.000 K.

Cena prostora za nadaljnjih 100 m² po K 250 = 25.000 K.

Skupaj torej 65.000 K.

Slično se določa cena za prostor, naveden v sejmskem redu pod števil. 2.

Oficielna spedijska tvrdka velesemnja.

Sejmski urad Ljubljanskega velikega semnja je določil spedijsko tvrdko »Balkan« delniško družbo v Ljubljani, kot oficijelno spedijsko tvrdko vzorčnega velikega semnja. Ta tvrdka bo ves čas prireditve velesemnja poslovala v lastnem paviljonu na sejmskem prostoru, kjer bo interesentom dajala vse potrebne informacije glede spedicije blaga, zacarinjenja in druga tozadevna navodila. Interesenti naj se v vseh transportnih zadevah obračajo na to tvrdko.

Veliki semenj se ne preloži.

V zadnjem času so se razširile govorice, da se namerava Ljubljanski veliki semenj preložiti na mesec september. Ker bi take govorice utegnile begati občinstvo, poudarja Sejmski urad, da so vsi taki glasovi neresnični in da se vzorčni veliki semenj v Ljubljani vrši nepreklono v dnevih od 13. do 24. avgusta 1921.

Zaradi tega naj udeležniki, ki so sejmskemu uradu poslali svoje prijavnice, nemudoma začno s pripravo za izložbo svojih proizvodov.

Napisne table.

V sejmskem redu se nahaja tačka, ki pravi, da sejmski urad preskrbi razstavljalcem napisne table in da se vsa ta dela izvršijo na račun udeležnika po dnevnih cenah. To se je sklenilo storiti radi tega, da bodo vse napisne table enakomerne in bo na ta način napravljen razstavni prostor ličnejši utis. Ker pa bi razna podjetja imela daljše naslove, n. pr. N. N., tvornica kanditov in sladkornih izdelkov v X., in bi napisi zaradi udeležbe inozemcev morali biti večjezični, se je Sejmski urad odločil, da preskrbi vsem razstavljalcem enake napisne table samo z imeom, sedežem izloženika in tekočo številko. Do tega koraka se je Sejmski urad odločil zaradi tega, ker bo itak dal natisniti sejmski katalog v mnogo tisoč izvodih, ki bo obsegal vse razstavnike z natančno navedbo naslova in sedeža razstavnika z odgovarjajočo tekočo številko v več jezikih. Pod dotično številko bo vsak poseben velikega semnja našel vse potrebne podatke razstavljalca. Kdor si pa želi napisne table z natančnim naslovom, za katero se priporo-

ča, da naj bo po možnosti izvršena v več jezikih, naj si jo nabavi sam. Priporočljivo je, da se te lastne napisne table smejo nabiti samo v notranjosti najetega prostora, ker je procelje rezervirano za tablo, ki jo preskrbi Sejmski urad in ki bo obsegala, kakor že rečeno, samo ime in sedež izložnika ter tekočo številko.

Udeležnikom se tudi priporoča, naj pazijo na to, da razstavniki prostor ne bo enoličen, ker bi to kvarilo celotni vtis. Zaradi tega naj se notranjost najetih prostorov okusno ozaljša z zelenjem in cvetjem, reklamnimi fotografijami itd.

Važno za one, ki bodo točili razne pijače.

Med prijavniki je zelo veliko vinskih producentov. Ker pa je točenje pijač na razstavnem prostoru prepovedano, ampak se sme dajati samo pokušnja, se bo oddelil poseben prostor, ki pa bo v zvezi z razstaviščem, na katerem bodo smeli razstavljajoči vinski producentje svoje proizvode tudi točiti. Vse potrebne informacije, posebno kar se tiče pridobitve dovoljenja točenja pijač na tem prostoru po zadnji oblasti, daje iz prijaznosti Zveza gostilničarjev v Ljubljani.

Razvedrila.

Na razstavnem prostoru bo preskrbljeno tudi za razvedrilo. Sejmski urad je že stopil v zvezo z merodajnimi krogi, da bi se za časa vzorčnega velikega semnja priredili promenadni koncerti. Ljubljanska tvrška Geyer bo postavila na razstavišču ličen paviljon, ki bo namenjen za godbo, ki bo prirejala te koncerte.

Nadalje se je stopilo v stik z raznimi drugimi kulturnimi in športnimi društvi, da prirede za časa trajanja sejma pevske koncerte, najrazličnejše tekme in druge prireditve. Obiskovalcem sejma bo treba nuditi razvedrila izven sejmskega prostora in z gotovostjo pričakujemo, da bodo naša društva skrbela za to, da bo to razvedrilo različno in prvovrstno.

Pripravljalna dela.

Razstavišče v Lattermanovem drevoredu, ki meri okrog 23.000 m², je že planirano. Vsa dela so v polnem teku, da bodo zgradbe pravočasno izgotovljene. Za glavne zgradbe je že planirano. Za glavne zgradbe je določenih približno 4500 m²; te zgradbe so določene samo za razstavo vzorcev. Okoli 500 m² bodo pokrile stavbe sejmskega urada ter zgradbe za pošto, brzojav in telefon. Postavi se tudi večja restavracija. Doslej je prijavljenih 18 zasebnih paviljonov v izmeri nad 400 m². Zgradba stavb je poverjena petim uglednim ljubljanskim stavbnim tvrdkam. Privatni paviljoni se izdelujejo drugod in se bodo kasneje pripeljali na razstavišče in tam sestavili. Poslopje Sejmskega urada ter pošte, brzojava in telefona bo permanentno in zato zidano. Stavba je poverjena Kranjski stavbni družbi. Dasi je letošnja prireditev prva, se je prijavilo že toliko razstavnikov, da se je izkazalo, da bo prihodnje leto razstavniki prostor najbrže premajhen. Ker bo prihodnja leta udeležba gotovo večja, o čemer ni dvoma, ako je že prva prireditev bila tako ugodno sprejeta, bo odbor za prireditev Ljubljanskega velikega semnja moral razmišljati o najetju večjega prostora.

Udeležba inozemstva.

Za našo prireditev se inozemstvo zelo zanima, predvsem Češkoslovaška, Francija, Nemčija, Avstrija, Italija in Madžarska. Interes v inozemstvu je tako velik, da je Sejmski urad moral v nekaterih državah že imenovati oficijelne zastopnike in sicer v Češkoslovaški tvrško Čechoslovakia v Pragi, tvrško Lebet, Curti & Co. v Parizu in v Italiji tvrško Rudolf Drufovka v Trstu. Za Nemčijo je prevzela posredovanje tvrška Triglav v Draždanah.

Ugodnosti za udeležence.

Sejmski urad je napravil na kompetentnih mestih korake, da se zniža cena na železnica za udeležnike

Ljubljanskega velikega semnja na polovico. Upati je, da bo železniška uprava tej prošnji ustregla, ker tako postopajo železniške uprave v vseh državah, kjer se prirejajo vzorčni veliki semnji. Da prošnja za znižanje vozniških cen ne bo odbita, nas v tem potrjuje dejstvo, da je naša železniška uprava dovolila znižanje vozniških cen vsem udeležnikom vzorčnega velikega semnja v Pragi letošnjo spomlad. Če so naše železnice dovolile popust udeležencem inozemskega velikega semnja, bodo to še veliko prej storile pri nas.

Sejmski urad je interveniral tudi pri Generalni direkciji carin v Beogradu, da se oprosti carine vsi inozemski razstavniki. Tudi tukaj je upravičena nada, da bo vlada ugodila prošnji. Sejmski urad bo občinstvo pravočasno obvestil o uspehu svojih intervencij.

Poziv razstavnikom.

Vsi oni, ki so poslali prijavnice Sejmskemu uradu, naj se podvzajo, da bodo končali vse priprave in da bodo pravočasno pripravljeni vzorci, ki jih nameravajo razstaviti. Pazijo naj na to, da bodo vzorci pravočasno na razstavišču, to je najkasneje do 10. avgusta. Isti poziv velja tudi onim izložnikom, ki postavijo lastne paviljone. Skrbe naj za to, da bodo pravočasno postavili svoje stavbe, v kolikor je njih načrte že potrdila gradbena eksekutiva. Na razpolago je še nekaj tednov in zaradi tega se je treba z delom podvzati.

Opozorjamo na to, da izložniki razstavijo samo take vzorce svojega blaga, kakor jih proizvajajo, določene za prodajo. Razstavniki naj imajo vedno pred očmi, da pri vzorčnem velikem semnju ne gre za razstavo, torej za višino proizvodov, ampak za izložbo vzorcev za prodajo namenjenega blaga. Posetnik hoče videti vzorec in si po njem naročiti ravno tako blago, ne pa videti proizvoda, katere ne rabi v vsakdanjem življenju.

Lepaki velikega semnja.

V kratkem izide v mnogo tisočih izvodih umetniški lepak Ljubljanskega velikega semnja, ki ga je izdelal naš priznani slikar profesor Vavpotič. Delo je res krasno in potrjuje sloves tega mojstra, ki ga uživa v umetniških krogih. Lepak se razpošlje na vse kraje, tudi v inozemstvo. Naročeni so tudi znaki, ki jih bo moral vidno nositi vsak posetnik razstavišča. — Sejmski urad polaga posebno važnost na to, da je vsaka stvar okusno in lepo izdelana in da ne kvari celotnega vtisa. Zato priporočamo vsem izložnikom, da se tudi oni drže tega načela, kar jim bo gotovo le v prid.

Reklama.

Na sejmskem prostoru se bodo po vzorcu enakih prireditev v drugih državah postavile velike reklamne table, na katerih bodo mogle stranke proti odškodnini pritrditi svoje reklamne plakate. Ograja sejmskega prostora se bo oddajala v najem za barvane lepake razstavnikov. Akvizicija teh plakatov je poverjena tvrškama Aloma Co. v Ljubljani in Hermes v Šiški.

Najboljša reklama za vsakega industrijca, obrtnika in trgovca je vse-kakor razstavišče Ljubljanskega velikega semnja, ki naj ga vsaka tvrška v lastnem interesu kolikor mogoče lepo in okusno uredi. Razen tega nujno svetujemo izložnikom, da si dajo napraviti umetniško izdelane lepake, ki se bodo nabili na sejmskem prostoru. Čim lepši plakati, tem ugodnejši je vtis, ki ga napravljajo tvrške na občinstvo. Reklama se vrši tudi lahko v obliki letakov, ki se v mnogih tisočih izvodih razdelijo med posetnike velikega semnja. Letaki naj bodo po možnosti tiskani v več jezikih, ker bo udeležba inozemstva zelo velika. Predvsem se priporoča, da se letaki in lepaki tiskajo v srbo-hrvatskem jeziku.

Nekatere tvrške mislijo, da se v svojih napisih, letakih itd. smejo posluževati le gotovih jezikov, ki jih določi Sejmski urad. V pomirjenje inte-

resentov poudarjamo, da v tem pogledu ni nobenega predpisa in da se vsakdo lahko poslužuje vsakega jezika. Tu gre za svobodno trgovinsko reklamo.

V zadnjem času se opaža na velikih semnjih v inozemstvu nov način reklame. Razstavniki razdeljujejo med posetnike sejmišča letake v obliki vizitk. Seveda so te posetnice iz slabšega papirja, ker bi bila ta reklama drugače spojena z prevelikimi stroški. Te vizitnice, ki imajo navadno obliko posetnic, imajo na eni strani tiskano ime in naslov tvrške, na drugi strani pa opis predmetov, ki jih tvrška izdeluje ali prodaja. Ta vrsta reklame ima to prednost, da je zelo poceni in zelo okusna, ker si letak v obliki vizitnice vsakdo lažje in raje shrani, kakor pa letake večje oblike.

Pri nas se na reklamo polaga še vse premalo važnosti. Ljudje se pri nas vse premalo zavedajo, da je reklama neobhodno potrebna za vsakega trgovca in producenta. Kdor ponuja blago, mora postati na vsak način znan. Čim več se imenuje njegovo ime in čim bolj je znano njegovo blago, tem več bo odjemalcev. Reklama je edino sredstvo, da se ponudnik uvede v trgovske kroge. Inozemske tvrške izdajajo vsako leto ogromne vsote za reklamo, ki se jim pa bogato poplačajo. Res je, da je dobra reklama draga, toda uspeh ne izostane nikoli in stroški se dobro obrestujejo. Zato našim pridobitnim krogom nujno priporočamo, naj se v čim izdatnejši meri poslužujejo reklame, ki jim jo nudi ravno vzorčni veliki semenj. Tu jim bo dana prilika, da se seznanijo svet s svojimi proizvodi deloma s tem, da ga razstavijo, deloma pa s tem, da množico obiskovalcev sejma opozorijo nase.

Kdor hoče stopiti v trgovinske zveze, naj razstavi svoje vzorce na ljubljanskem velikem semnju!

„Radišin teden“ v Zagrebu.

Naša kraljevina je zelo prostrana država. Zaradi tega je naravno, da ne more prevladati povsod enak gospodarski interes. V enem delu je bolj razvito poljedelstvo, v drugem bolj industrija. En del teži proti severu, drugi proti jugu, tretji na zapad, četrti na vzhod. To različnost v gospodarskih interesih je treba izravnati, v kolikor seveda ne nasprotujejo naravnemu zakonu.

Zbližanje teh interesov obstoja v tem, da se ti interesi čim več identificirajo in polagoma spajajo v en, skupni državni interes. Da se to doseže, je naloga sedanje generacije Jugoslavije. To je njena prva dolžnost. Vprašanje je le, kako naj se to izvede. Eno je gotovo! Skupno sodelovanje vseh slojev naroda v vseh delih države je edini pogoj, da ta cilj dosežemo.

Že poldrugo desetletje deluje v Zagrebu društvo Hrvatski Radiša, ki si je nadel nalogo, da omogoči mladini pristop v trgovino in obrt. Posredovalo je med delodajalci in učenci. Uspeh ni izostal. Po prevratu je društvo razširilo svoj delokrog. Lani in predlanskim je Hrvatski Radiša priredil velik zbor z razstavo, ki je pokazala razvoj pa tudi potrebe naroda na gospodarskem, industrijskem in obrtniškem polju.

Enaka prireditev bo v Zagrebu tudi letos. V Zagrebu priredijo »Radišin teden«, v pokrajini pa »Radišin dan«. Prireditev hoče izvršiti korak dalje v gospodarskem ujedinenju našega naroda. Razni kraji naše države naj se spoznajo med seboj. Vsi gospodarski interesi naj se koncentrirajo in pokažejo one smernice, po katerih se mora razvijati ves naš gospodarski življenj, ako hočemo doseči popolno ujedinenje jugoslovanskega naroda. To je cilj »Radišinega tedna«. Imeti moramo eno državo in en gospodarski interes.

Zastopani bodo vsi deli države. Manjkati ne sme Slovenija, ker bi

nam to zelo škodovalo, toliko v gospodarskem, kolikor v moralnem oziru. V nekaterih delih naše domovine vladajo gotovi predsodki proti Sloveniji. To moramo odstraniti, predvsem z udeležbo, ki nam mora delati čast. Naša obrt zavzema odlično mesto v naši državi. Izdelki Slovencev so priznani tudi v inozemstvu. Ali vsa naša država nas še ne pozna popolnoma. Ravno »Radišin teden« nam nudi priliko, da spoznamo Jugoslavijo s svojim delom in s svojimi proizvodi.

Slovenci, predvsem obrtniki, udeležite se razstave »Hrvatskega Radiše« v Zagrebu, ki se vrši od 3. do 10. julija 1921! Ne zamudite prilike, da seznanite jugoslovansko javnost in jugoslovanske gospodarske kroge s svojimi izdelki!

Gre za organizacijo dela in za vsestranski moralni, intelektualni in fizični napredek delovnih energij našega naraščaja. Tu se mora položiti temelj za podlago normalnih razmer pridobivanja in za proevit obrti, trgovine in industrije. »Radišin teden« v Zagrebu se otvori v nedeljo, dne 3. julija t. l. z manifestacijskim obhodom po mestu. Češkoslovaški gospodarski krogi so tak obhod priredili tudi v Pragi povodom otvoritve praškega velikega semnja. Obhod je bila sijajna manifestacija gospodarskega napredka češkoslovaškega naroda. Sodelovali so vsi družabni krogi.

Obhod po mestu bo impozanten. Udeležijo se ga ogromna skupina zagrebških vajencev. Zastopane bodo vse pridobitne panoge, kulturna, humanitarna in športna društva, klubi itd. Ta obhod je otvoritev svečanosti, ki se bodo priredile povodom »Radišinega tedna«.

Prišlo bo na obhod mnogo zunanjih udeležencev, s čimer bo obrtnikom, industrijalcem in trgovcem dana najboljša priložnost za uspešno reklamo. Tako reklamo so z najboljšim uspehom izvedli v Pragi ob priliki otvoritve tamošnjega vzorčnega velikega semnja. Vsak obrtnik, industrijec in trgovec lahko uporabi za svoje proizvode na svoj strošek vsako dostojno in odlično sredstvo, s katerim more zbuditi pozornost in tako občinstvo upozna s svojimi izdelki. Lepo prirejani vozovi, avtomobili, ozaljšani konjeniki, pešci, posamezno ali v skupinah, dečki in deklice iz meščanskih in kmetskih slojev, natovorjeni konji, mežji, kakor tudi aranžiranje izložb, morejo se v vseh mogočih kombinacijah, lahko tudi v simpatični karikaturi izrabit v te svrhe, kakor pač najbolje kaže za razne proizvode. Oblika naj bo okusna, da zbudi zanimanje občinstva.

Za prireditev Hrvatskega Radiše se je v obrtniških, industrijskih in trgovskih krogih pokazalo veliko zanimanje. Vse stranke, ki se nameravajo udeležiti »Radišinega tedna« v Zagrebu, se naprošajo, da odboru Hrvatskega Radiše čimprej sporočijo svoje sodelovanje pri obhodu ter kako se ga nameravajo udeležiti. V sprevedu bo vsak dobil mesto in red po vrsti, kakor se kdo oglasi. Za samo reklamno sodelovanje v sprevedu plača vsaka stranka vsoto 1000 kron (en tisoč kron); tudi vse druge stroške za reklamo, vozove, deske, arrangement itd. nosi stranka sama.

Delovanje, kakor si ga je nadel Hrvatski Radiša v Zagrebu, bo treba na vsak način uvesti tudi pri nas, če hočemo, da se nam ne izgubi najproduktivnejši del naroda v brezdelnosti, površnosti in strankarski podivjanosti. Zaradi tega so o binkoštnih praznikih šli trije člani gospodarskega sveta v Zagreb, kamor jih je poslalo Občeslovensko obrtno društvo, da si ogledajo delovanje Hrvatskega Radiše in izdelajo program za ustvarjanje take institucije tudi v Sloveniji. Gospodje so si vse delovanje tega prekornega društva ogledali in potem doma o svojih vtisih poročali. Ideja takih prireditev je tudi v naših krogih našla mnogo razumevanja.

Hilite s pripravami za veliki semenj!

Kdor hoče reklame, naj se udeleži velikega semnja!